

Dosarul nr. 1ra-646/2022
1-19001920-01-1ra-28042022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

24 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Nadejda Toma,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Iurie Diaconu și Victor Boico,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul Calendari Dumitru prin care solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 08 februarie 2022, în cauza penală în privința lui

Burduh Constantin XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță de la 29.01.2019 până la 28.04.2021;

Instanța de apel de la 19.07.2021 până la 08.02.2022;

Instanța de recurs de la 28.04.2022 până la 24.10.2022.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia, din 28 aprilie 2021, s-a hotărât:

- Procesul penal în cauza penală în privința lui Burduh Constantin, învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, se încetează, deoarece fapta săvârșită constituie contravenția prevăzută la art. 335 Cod contravențional.

- Procesul contravențional în privința lui Burduh Constantin, de săvârșire a contravenției prevăzută de art. 335 Cod contravențional, se încetează din motivul expirării termenului de prescripție a tragerii la răspundere contravențională.

Acțiunea civilă înaintată de Diacova Lidia, privind încasarea de la Burduh Constantin a prejudiciului în sumă de 196 624 lei, se respinge.

2. Pentru a pronunța sentința în cauză, prima instanță a constatat că, Burduh Constantin în perioada din anul 2009 până la începutul lunii mai 2015, locuind împreună cu Diacova Lidia, în căsătorie neînregistrată, în domiciliul ce aparține lui Diacova Lidia, situat în satul XXXXX, au dus o gospodărie comună, procurând în acest scop diferite bunuri.

În perioada de timp începând cu 07 martie 2015 până la 13 mai 2015, data și ora precisă nu au fost stabilite, după o ceartă cu Diacova Lidia, Burduh Constantin

hotărând să înceteze relațiile cu Diacova Lidia, neașteptând venirea lui Diacova Lidia care se afla peste hotare, considerând că deține dreptul la o parte din bunurile dobândite în comun, fără a efectua partajarea bunurilor cu participarea lui Diacova Lidia, care la fel este coproprietarul bunurilor comune, a luat pentru sine din bunurile comune - 2 viței în vârsta de 4 luni, cu costul acestora de 10 000 lei, 2 capre în vârsta de 3 ani, cu costul acestora de 2 000 lei, 2 capre în vârsta de 3 luni cu costul acestora de 600 lei, 8 rațe cu costul acestora de 800 lei, 10 găini cu costul acestora de 1 000 lei, 1 mașină de înșurubat marca „Skil” cu costul de 700 lei, 1 aparat de sudat de marca „Hammer” cu costul de 2 200 lei, 1 trimer de model „Kasei” cu costul de 1 600 lei, 1 set de chei cu costul de 1 000 lei, 1 fereastră electric de marca „Practyl” cu costul de 668 lei, un motoferăstrău cu costul de 1 500 lei, în total bunuri în valoare de 22 068 lei, cauzând lui Diacova Lidia prejudiciu.

Acțiunile inculpatului Burduh Constantin, au fost încadrate juridic în baza art. 335 Cod contravențional, conform indicilor - *samavolnicia, adică exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislație, dacă fapta nu constituie infracțiune.*

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul prin care a solicitat casarea totală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit de prima instanță prin care a-l recunoaște vinovat pe inculpatul Burduh Constantin de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, și să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. De asemenea, procurorul a solicitat să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată.

În motivarea apelului a invocat că, sentința primei instanțe este ilegală și neîntemeiată, or, incorect instanța a invocat nedemonstrarea faptului sustragerii a unui inel din aur pentru femei probă 585 în valoare de 2 342 lei, precum și a 2 lăntișoare din aur pentru femei probă 585, în valoare de 9 369 lei. Instanța de fond a menționat că, în afară de declarațiile părții vătămate Diacova Lidia, acest fapt nu a fost demonstrat prin alte probe. În ceea ce privește laptopul de model „Acer” de sustragerea căruia a fost învinuit inculpatul Burduh Constantin instanța de fond a menționat că, nu au fost prezentate probe, precum că laptopul respectiv aparține părții vătămate Diacova Lidia. La fel, instanța de fond a invocat că, nu a fost demonstrat precum că 5 prosoape pentru baie și 3 seturi de lenjerie pentru pat, ridicate în cadrul percheziției la domiciliul părinților inculpatului, aparțin părții vătămate Diacova Lidia. În ceea ce privește telefonul mobil de marca „Philips”, instanța de fond a invocat că acest telefon mobil nu poate fi considerat ca bun din proprietate comună, deoarece s-a aflat în folosința personală a inculpatului.

Procurorul a indicat că argumentele menționate mai sus de către prima instanță sunt neîntemeiate, or, instanța nu a constatat în baza cărei legi sau în baza cărui act juridic, bunurile indicate în învinuire, au obținut statut de proprietate comună a părții vătămate Diacova Lidia și a inculpatului Burduh Constantin. Prevederile legislației civile stipulează clar condițiile întocmirii și forma unui act juridic, în ceea ce privește dobândirea dreptului de proprietate. Legislația în vigoare a Republicii Moldova nu conține nici un act normativ, care ar reglementa că, bunurile dobândite în timpul concubinajului sau după cununie fără înregistrarea oficială a căsătoriei, urmează să fie considerate ca proprietate comună.

De asemenea, procurorul a menționat că urmau a fi apreciate critic declarațiile martorilor Burduh Vasile și Burduh Radion, deoarece aceștia sunt rudele inculpatului, și au depus declarații în scopul evitării de către inculpat a răspunderii penale pentru fapta comisă. Faptul sustragerii bunurilor, se confirmă prin declarațiile părții vătămate Diacova Lidia, iar toate bunurile sustrate, au fost procurate din mijloacele financiare ale părții vătămate.

Astfel, apelantul a conchis că prima instanță a apreciat unilateral probele, punând la baza soluției adoptate doar probele apărării și nu a luat în considerație probele prezentate de acuzare, necătând la faptul demonstrării săvârșirii de către inculpat a infracțiunii imputate.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 08 februarie 2022, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către procuror, cu menținerea sentinței primei instanțe fără modificări.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a indicat că prima instanță la examinarea probelor corect a constatat ca fiind greșită încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului Burduh Constantin la etapa de urmărire penală în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a subliniat ca fiind corectă poziția primei instanțe prin care a menționat asupra învinuirii formulate de către procuror ca fiind bazată în exclusivitate pe declarațiile părții vătămate Diacova Lidia, care nu coroborează cu alte probe examinate în cadrul judecării cauzei, și respectiv, nu s-a demonstrat în acțiunile inculpatului existența componentei infracțiunii imputate prin rechizitoriu.

În acest sens, prima instanță corect a invocat că, obiectul material al infracțiunii de furt, reprezintă bunurile care la momentul săvârșirii infracțiunii nu aparțin făptuitorului și nu sunt în proprietatea acestuia.

În speță, bunurile pretinse a fi sustrate de către inculpatul Burduh Constantin reprezintă bunuri din proprietate comună a inculpatului și a părții vătămate Diacova Lidia, care au fost procurate în timpul conviețuirii în concubinaj.

Faptul că, inculpatul și partea vătămată Diacova Lidia s-au aflat în relații de concubinaj în perioada de timp din anul 2009 până luna mai 2015, a fost pe deplin demonstrat prin declarațiile părții vătămate depuse în ședința de judecată în prima instanță, cât și în ședința de judecată în instanța de apel.

Astfel, instanța de apel a menționat că din declarațiile depuse de către partea vătămată Diacova Lidia, în ședința de judecată în prima instanță s-a constatat că, ea a concubinat cu inculpatul Burduh Constantin o perioadă de 4 ani. În același context, însăși partea vătămată a declarat că, inculpatul Burduh Constantin urma să aștepte până ca ea să revină în țară și numai după aceea să partajeze toate bunurile agonisite în timpul concubinajului între ei, în cote-părți egale, ceea ce nu a avut loc (f.d 40-43 vol. III).

Respectiv, prima instanță corect a invocat în sentința contestată, precum că partea vătămată Diacova Lidia, a apreciat bunurile agonisite în timpul concubinajului cu inculpatul Burduh Constantin, ca fiind bunuri în proprietate comună.

La fel faptul că, inculpatul și partea vătămată Diacova Lidia, au concubinat și au dus o gospodărie comună se confirmă prin declarațiile martorilor Chiriac Chiril, Obreja Gheorghe, Caplunov Ivan și Burduh Radic, audiați în prima instanță, care au confirmat încheierea cununii dintre inculpat și partea vătămată, și că au dus gospodărie comună.

Astfel, instanța de apel a stabilit că se demonstrează pe deplin existența conviețuirii inculpatului și a părții vătămate, în relații de concubinaj, ducerii unei gospodării comune și dobândirii în proprietate pe perioada concubinajului a unor bunuri materiale, care respectiv și reprezintă proprietate comună a acestora. Or, potrivit alin. (1) art. 576 Cod civil, în cazul în care dreptul de proprietate aparține concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre ele să fie titularul unei cote-părți ideale din bunul comun, proprietatea este comună în devălmășie.

Respectiv, prima instanță corect a menționat că prin prisma legislației civile în vigoare, există prezumția acordului coproprietarilor la acțiunile privind folosința bunurilor din proprietate comună în devălmășie, și în cazul din speță acțiunile inculpatului nu reprezintă o sustragere a bunurilor părții vătămate.

În acest sens, instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiate argumentele procurorului din apelul declarat, precum că legislația în vigoare a Republicii Moldova nu conține niciun act normativ, care ar reglementa regimul juridic al bunurilor persoanelor aflate în concubinaj.

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 3 Cod familiei, potrivit cărora, prezentul cod stabilește condițiile și modalitatea de încheiere, încetare și declarare a nulității căsătoriei, reglementează relațiile personale nepatrimoniale și patrimoniale

născute din căsătorie, rudenie și adopție, precum și alte relații sociale similare celor familiale. Iar potrivit art. 4 Cod familiei, pentru reglementarea relațiilor personale nepatrimoniale și patrimoniale dintre membrii familiei, prevăzute la art. 3, nereglementate de legislația familială, se aplică legislația civilă în măsura în care aceasta nu contravine esenței relațiilor familiale.

În această ordine de idei, prima instanță corect a constatat că speței în cauză sunt aplicabile prevederile legislației civile referitor la proprietatea comună în devălmășie și bunurile indicate în învinuire reprezintă proprietate comună în devălmășie a inculpatului Burduh Constantin și părții vătămate Diacova Lidia, care au dobândit aceste bunuri în timpul concubinajului.

Tot aici, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă constatarea primei instanțe privitor la faptul că inculpatul Burduh Constantin a perceput bunurile indicate în învinuire ca niște bunuri proprietate comună, și că acțiunile acestuia nu pot fi calificate ca sustragere a bunurilor altei persoane.

În ceea ce privește argumentul procurorului din apelul declarat precum că, o parte din bunurile indicate în învinuire au fost procurate de către partea vătămată Diacova Lidia până la conviețuirea în concubinaj cu inculpatul Burduh Constantin, iar o parte a fost procurată în timpul concubinajului, dar în mod exclusiv din sursele financiare ale părții vătămate, instanța de apel l-a respins ca fiind neîntemeiat.

În acest sens, instanța de apel a indicat că probele examinate la judecarea cauzei în prima instanță și verificate în instanța de apel, demonstrează o situație contrară.

Potrivit declarațiilor părții vătămate Diacova Lidia, depuse în ședința de judecată în prima instanță, cât și în ședința de judecată în instanța de apel, a confirmat faptul că, bunurile indicate în învinuire au fost procurate de ea în perioada concubinajului cu inculpatul Burduh Constantin, și au procurat bunurile în cauză fiind împreună cu inculpatul.

La fel, potrivit declarațiilor martorilor Bulat Ivan și Caplunov Ivan, se demonstrează că, motocoasa și alte scule pentru gospodărie, partea vătămată Diacova Lidia le-a procurat în perioada concubinajului cu inculpatul Burduh Constantin, fiind procurate împreună cu acesta din diferite magazine.

Prima instanță în mod corect a apreciat critic poziția părții vătămate Diacova Lidia, precum că toate bunurile pentru gospodărie au fost procurate doar sursele financiare ale ei. Această poziție a părții vătămate se combate prin declarațiile martorului Bulat Ivan, care a declarat în ședința de judecată în prima instanță, precum că inculpatul Burduh Constantin lucra ocazional la o stână de oi.

La fel, și martorul Caplunov Ivan fiind audiat în ședința de judecată în prima instanță a declarat că, inculpatul Burduh Constantin în perioada concubinajului cu partea vătămată Diacova Lidia, lucra ocazional în construcții, în satul Valea Perjei,

raionul Taraclia. Totodată și martorul Burduh Radic fiind audiat în ședința de judecată în prima instanță, la fel a confirmat faptul că, inculpatul a lucrat ocazional în construcții în satul Valea Perjei, raionul Taraclia.

Aceleași declarații martorul Burduh Radic a depus și în ședința de judecată în instanța de apel, confirmând că, inculpatul Burduh Constantin în perioada concubinajului cu partea vătămată Diacova Lidia, a efectuat lucrări de construcție a casei de locuit unde locuia împreună cu partea vătămată, precum și că au dus o gospodărie comună cu partea vătămată.

Astfel, prima instanță în sentința atacată corect a invocat că, potrivit declarațiilor martorilor audiați în instanța de fond, inculpatul în timpul concubinajului cu partea vătămată Diacova Lidia, lucra ocazional și duceau gospodărie comună.

În acest sens, instanța de apel a respins poziția procurorului precum că declarațiile martorului Burduh Radic urmează să fie apreciate critic, prin prisma faptului că este fratele inculpatului și a depus declarații favorabile acestuia. Faptul că în perioada concubinajului cu partea vătămată Diacova Lidia, inculpatul Burduh Constantin lucra ocazional pe teritoriul satului Valea Perjei, raionul Taraclia, se confirmă și prin declarațiile martorilor Bulat Ivan și Caplunov Ivan, care sunt martorii acuzării.

Respectiv, nu a fost demonstrat că bunurile indicate în învinuire ca fiind sustrase pe ascuns de către inculpatul Burduh Constantin nu sunt bunuri în proprietate comună în devălmășie.

În ceea ce privește faptul sustragerii unui inel din aur și a două lănțișoare din aur, instanța de apel a menționat că instanța de fond corect a indicat că nu s-a demonstrat acest fapt în cadrul cercetării judecătorești. Prima instanță corect a menționat că, acest fapt se bazează în mod exclusiv pe declarațiile părții vătămate Diacova Lidia, care nu sunt susținute prin alte probe.

Instanța de apel a conchis că prima instanță corect a respins probele cu imaginile fotografice ale lănțișoarelor din aur, prezentate de procuror. La acest capitol, instanța de fond corect a menționat că din pozele respective nu poate fi identificată persoana la care se află obiectele în cauză, precum și nu este posibil de identificat dacă aceste bijuterii sunt confecționate din aur, precum și care din aceste bijuterii se pretinde ca fiind sustrase.

Din aceste considerente, instanța de apel a susținut poziția instanței de fond, precum că nu a fost demonstrat faptul sustragerii inelului din aur și a două lănțișoare din aur de către inculpatul Burduh Constantin.

În ceea ce privește sustragerea laptopului marca „Acer”, instanța de apel a stabilit că prima instanță corect a menționat despre nedemonstrarea acestui fapt. În

ședința de judecată în prima instanță și în ședința de judecată în instanța de apel, martorul Burduh Radic a declarat că, laptopul marca „Acer”, a fost procurat de către dânsul din bani săi personali în municipiul Ceadâr-Lunga. Mai mult ca atât, în ședința de judecată în prima instanță, dar și în ședința de judecată în instanța de apel, martorul Burduh Radic a declarat că au avut loc cazuri când el dădea inculpatului Burduh Constantin, laptopul pentru folosință, fapt care și explică depistarea cutiei de la laptop, în domiciliul părții vătămate Diacova Lidia. Respectiv, alegațiile procurorului din apelul declarat precum că, declarațiile martorului Burduh Radic contravin materialelor cauzei penale, sunt neîntemeiate și au fost respinse de către instanța de apel.

În ceea ce privește 5 prosoape pentru baie și 3 seturi de lenjerie pentru pat, instanța de apel a subliniat că nu a fost demonstrată sustragerea de către inculpatul Burduh Constantin de la partea vătămată Diacova Lidia a acestor bunuri. În acest sens, prima instanță corect a invocat că, bunurile respective au fost date ca și cadou de către partea vătămată Diacova Lidia rudelor inculpatului Burduh Constantin. Faptul respectiv, este demonstrat prin declarațiile martorului Burduh Radic care a declarat că partea vătămată Diacova Lidia și inculpatul Burduh Constantin au botezat copilul său și respectiv au dat diferite cadouri, inclusiv prosoape și seturi de lenjerii pentru pat.

Mai mult ca atât, fiind audiată în ședința de judecată în prima instanță și în instanța de apel, partea vătămată Diacova Lidia a confirmat darea diferitelor cadouri rudelor inculpatului Burduh Constantin inclusiv și prosoape și seturi de lenjerie pentru pat. De aceea, în această parte poziția procurorului a fost apreciată critic de către instanța de apel.

Totodată, instanța de apel a susținut poziția primei instanțe care a menționat că în cadrul urmăririi penale nu au fost efectuate acțiuni de recunoaștere a bunurilor indicate de către partea vătămată. Potrivit declarațiilor părții vătămate Diacova Lidia, rezultă că ea a recunoscut bunurile ridicate în cadrul percheziției domiciliului părinților inculpatului Burduh Constantin, după fotografiile expediate prin telefon acesteia, de către ofițerul de urmărire penală. În acest sens, prima instanță corect a menționat că, rezultatele recunoașterii bunurilor nu pot fi acceptate ca probă, deoarece a fost încălcată procedura de recunoaștere a obiectelor, prevăzută de art. 117 Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel a susținut poziția primei instanțe prin care s-a stabilit că inculpatul Burduh Constantin a declarat că vițeii au fost cumpărați pe banii tatălui său, caprele au fost primite ca și cadou, motocoasa a fost procurată pe banii proprii, iar găinile și rațele nu a fost luate de el, însă aceste declarații nu

corespund adevărului fiind neîntemeiate și se combat prin probele examinate în cadrul cercetării judecătorești.

Or, potrivit declarațiilor părții vătămate Diacova Lidia, confirmate prin declarațiile martorilor Grigoraș Grigori și Obreja Gheorghe, vițeei și caprele au fost cumpărate de către inculpatul Burduh Constantin în timpul concubinajului cu partea vătămată Diacova Lidia. La fel, conform declarațiilor părții vătămate și martorilor audiați în cadrul judecării cauzei în prima instanță, se atestă în mod incontestabil că, motocoasa și toate bunurile pentru gospodărie, au fost procurate în timpul concubinajului.

Respectiv, instanța de fond corect a menționat în sentința atacată că acțiunile inculpatului Burduh Constantin, nu pot fi plasate sub incidența legii penale prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, dar urmează să fie examinate prin prisma existenței faptei prejudiciabile de samavolnicie, prevăzută la art. 352 alin. (1) Cod penal.

În cazul din speță cu certitudine s-a constatat că în virtutea faptului ducerii unei gospodării comune, bunurile indicate în învinuire ca fiind sustrate reprezintă proprietate comună în devălmășie a inculpatului și a părții vătămate. Inculpatul și-a exercitat un drept al său legitim în mod arbitrar, cu încălcarea ordinii stabilite.

Instanța de apel a conchis că s-a demonstrat cu certitudine că inculpatul Burduh Constantin fără a aștepta ca partea vătămată Diacova Lidia să revină de peste hotare pentru a partaja bunurile comune, în mod samavolnic a luat o parte din bunurile din gospodărie.

Totodată, instanța de apel a stabilit că prima instanță just a menționat despre angajarea răspunderii penale în baza art. 352 alin. (1) Cod penal, doar în cazul în care persoanei fizice i s-a cauzat daune în proporții mari.

Conform alin. (1) art. 126 Cod penal, se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrate, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 974 din 04 decembrie 2014 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2015, în vigoare din 09 decembrie 2014, pentru anul 2015 salariul mediu lunar prognozat a fost stabilit de 4 500 lei.

Respectiv, pentru angajarea răspunderii penale în baza art. 352 alin. (1) Cod penal, daunele cauzate părții vătămate Diacova Lidia, prin acțiunile inculpatului Burduh Constantin urmau să fie egale cu suma de 90 000 lei.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a constatat că suma prejudiciului material cauzat părții vătămate Diacova Lidia, ca rezultat al acțiunilor inculpatului, constituie 22 068 lei, ceea ce nu depășește suma de 90 000 lei. Respectiv, se exclude răspunderea penală a inculpatului Burduh Constantin în baza art. 352 alin. (1) Cod penal. Prima instanță în aceste circumstanțe corect a constatat că, fapta săvârșită de inculpatului Burduh Constantin reprezintă o contravenție de samavolnicie, prevăzută la art. 335 Cod contravențional.

Astfel, în cadrul judecării apelului cu certitudine s-a constatat că, „Burduh Constantin în perioada din anul 2009 până la începutul lunii mai 2015, trăind împreună cu Diacova Lidia, în căsătorie neînregistrată, în domiciliul ei situat în satul XXXXX, au dus o gospodărie comună, procurând în acest scop diferite bunuri. În perioada de timp din 07 martie 2015 până la 13 mai 2015, după o ceartă cu Diacova Lidia, Burduh Constantin XXXXX hotărând să înceteze relațiile cu Diacova Lidia, în lipsa lui Diacova Lidia care se afla peste hotare, considerând că deține dreptul la o parte din bunurile dobândite în comun, fără a efectua o partajare a bunurilor cu participarea lui Diacova Lidia, care la fel este coproprietarul bunurilor comune, a luat pentru sine din bunurile comune - doi viței cu vârsta de 4 luni, cu costul de 10 000 lei, două capre cu vârsta de 3 ani, cu costul de 2 000 lei, două capre cu vârsta de 3 luni, cu costul de 600 lei, opt rațe cu costul de 800 lei, zece găini cu costul de 1 000 lei, o mașină de înșurubat marca „Skil” cu costul de 700 lei, un aparat de sudat de marca „Hammer” cu costul de 2 200 lei, un trimer de model „Kasei” cu costul de 1 600 lei, un set de chei cu costul de 1 000 lei, un fereastră electric de marca „Practyl” cu costul de 668 lei, un motoferestrău cu costul de 1 500 lei, cauzând lui Diacova Lidia un prejudiciu material în sumă de 22 068 lei”.

Prin acțiunile sale, inculpatul Burduh Constantin a săvârșit o contravenție prevăzută la art. 335 Cod contravențional, conform indicilor - *samavolnicia*, adică exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv prin încălcarea ordinii stabilite de legislație, dacă fapta nu constituie infracțiune.

În același context, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a încetat procesul contravențional, în legătură cu expirarea termenului de prescripție tragerii la răspundere contravențională.

Conform alin. (1) și (2) art. 30 Cod contravențional, prescripția înlătură răspunderea contravențională. (2) Termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale este de un an.

În conformitate cu alin. (1) art. 461 Cod contravențional, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată unul din temeiurile prevăzute la art. 441 sau 445 alin. (1), instanța de judecată încetează procesul contravențional.

Conform alin. (1) lit. b) art. 441 Cod contravențional, procesul contravențional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat și va fi încetat în cazurile

în care: b) se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art. 3 alin. (3), art. 4 alin. (3), art. 20-31.

Astfel, prima instanță corect a constatat că, din momentul săvârșirii faptei prejudiciabile de către inculpatul Burduh Constantin a trecut o perioadă mai mare de unu an și procesul contravențional urmează să fie încetat.

La fel, prima instanță corect a respins acțiunea civilă la sumă de 196 624 lei, înaintată de partea vătămată Diacova Lidia, din următoarele considerente.

Conform alin. (1) art. 219 Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

În conformitate cu alin. (1) art. 220 Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod.

Instanța de apel a conchis că, la etapa urmăririi penale, partea vătămată Diacova Lidia a înaintat o acțiune civilă la sumă de 196 624 lei, ce ar rezulta din fapta de sustragere pe ascuns a bunurilor (f.d. 86 vol. I). Prima instanță corect a menționat despre nedemonstrarea vinovăției inculpatului Burduh Constantin în sustragerea bunurilor specificate și respectiv acțiunea civilă urmează să fie respinsă. La fel, instanța de fond corect a soluționat întrebarea referitor la corpurile delictе anexate la cauza penală.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a conchis că în conformitate cu alin. (1), pct. 4), 5) art. 162 Cod de procedură penală, în cazul în care procurorul dispune încetarea urmăririi penale sau în cazul soluționării cauzei în fond, se hotărăște chestiunea cu privire la corpurile delictе. În acest caz: 4) banii și alte valori dobândite pe cale criminală sau asupra cărora au fost îndreptate acțiunile criminale se restituie proprietarului sau, după caz, se trec în venitul statului. Celelalte obiecte se predau proprietarilor legali, iar dacă aceștia nu sunt identificați, se trec în proprietatea statului. În caz de conflict referitor la apartenența acestor obiecte, litigiul se soluționează în ordinea procedurii civile. Banii marcați, asupra cărora au fost îndreptate acțiunile criminale, se trec în venitul statului, iar echivalentul lor se restituie proprietarului de la bugetul de stat; 5) documentele care constituie corpurile delictе rămân în dosar pe tot termenul de păstrare a lui sau, la solicitare, se remit persoanelor interesate.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror care în temeiurile art. 427alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală solicită casarea deciziei cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului ordinar declarat, procurorul susține argumente similare celor invocate în cererea de apel, și anume, dezacordul cu aprecierea probelor de către instanța de fond.

Totodată, recurentul indică că poziția instanțelor de fond precum că bunurile în respectiva speță cad sub imperiul raporturilor familiale, este una neîntemeiată, or, inculpatul și partea vătămată nu au fost căsătoriți, ci doar au concubinat împreună.

6. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze, parțial sau total, hotărârea atacată, să rejudeca cauza și să pronunțe o nouă hotărâre.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres în art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de către recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În sensul prevederilor din art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea în termeni vagi, reprezintă motiv de casare.

Colegiul penal lărgit indică că procurorul în recurs, drept temeiuri pentru declararea recursului a indicat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, însă din textul recursului reiese că instanța de apel a pronunțat o decizie nemotivată bazată doar pe presupuneri, temei prevăzut de pct. 6) alin. (1) al articolului menționat mai sus, și anume, cazurile când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care*

se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că, temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și-a găsit confirmarea în cauza dată.

Colegiul penal lărgit susține că, instanța de apel în contradictoriu indică că inculpatul „(...) a luat pentru sine din bunurile comune (...) în valoare de 22 068 lei”, asta de fapt și fiind prejudiciul cauzat părții vătămate Diacova Lidia.

În acest sens, este absolut neclară poziția instanțelor de fond care au înlocuit o instanța civilă și și-au asumat atribuția de partajarea proprietății comune în devălmășie.

Mai mult decât atât, dacă instanța de judecată stabilește regimul bunurilor ca fiind deținute în comun, atunci prejudiciul de 22 068 lei, este unul neclar, deoarece valoarea respectivă a bunurilor deținute în comun, nu poate fi catalogată ca un prejudiciu cauzat părții vătămate Diacova Lidia, deoarece acestea aparțin și cu drept de proprietate inculpatului.

De asemenea, Colegiul penal lărgit consideră neîntemeiată poziția instanței de apel care a indicat că „(...) se demonstrează pe deplin existența conviețuirii inculpatului și a părții vătămate, în relații de concubinaj, ducerii unei gospodării comune și dobândirii în proprietate pe perioada concubinajului a unor bunuri materiale, care respectiv și reprezintă proprietate comună a acestora (...) aparține concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre ele să fie titularul unei cote-părți ideale din bunul comun, proprietatea este comună în devălmășie.”, or, instanța de judecată urma să țină cont de prevederile art. 325 Cod de procedură penală, prin care judecarea cauzei se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Totodată, instanța de recurs ordinar reamintește că chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de către inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele au fost corect apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal ori civil au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.*

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Deci, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urmează să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a faptei săvârșite de către acesta sau nevinovăția acestuia și temeiul achitării, prevăzut de normele procesual penale.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

În opinia instanței de recurs ordinar, atât instanța de fond, cât și instanța de apel nu au pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanțe și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și nemotivate, fără a verifica fiecare probă în parte sub aspectul procedurii penale cât și coroborarea acestora, ieșind din limitele învinuirii care i-a fost adusă inculpatului prin rechizitoriu.

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că, instanța de apel la judecarea apelului a comis erori de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Totodată, Colegiul penal lărgit indică că eroarea comisă de către instanța de apel nu poate fi corectată în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității hotărârii, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel are obligația cu strictețe să respecte prevederile art. 414 Cod de procedură penală, să înlăture erorile enumerate mai sus, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor prezentate, să studieze și corect să aprecieze juridic materialele cauzei în tot ansamblul lor, să țină seama de cele expuse în prezenta decizie legate de justa apreciere, sub toate aspectele, complet și obiectiv a tuturor împrejurărilor cauzei, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel și recurs și, în

dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul Calendari Dumitru, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 08 februarie 2022, în cauza penală în privința lui *Burduh Constantin XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac, pronunțată integral la *01 decembrie 2022*.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Victor Boico